זוהר, פרשת תצוה

ספר הזוהר

ספר הזהר, ויקיטקסט, ברישיון CC BY-SA.
geulaquiz.com

דף קעט עמוד ב

ואתה תצוה את בני ישראל וגו׳, ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וגו׳. אמר רבי חייא, מאי שנא הכא מבכל אתר דכתיב **ואתה הקרב אליך, ואתה תדבר אל כל חכמי לב, ואתה תצוה את בני ישראל, ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור** שמות ל כג? אלא כלא ברזא עלאה איהו, לאכללא שכינתא בהדיה.

אמר רבי יצחק, נהורא עלאה ונהורא תתאה כליל כחדא אקרי ואתה, כמה דאת אמר **ואתה מחיה את כלם** נחמיה ט ו, ועל דא לא כתיב ״והקרבת את אהרן אחיך״, ״וצוית את בני ישראל״, ״ודברת אל כל חכמי לב״. בגין דההוא זמנא שריא שמשא בסיהרא, ואשתתף כלא כחדא, לשריא על אומנותא דעובדא.

אמר רבי אלעזר, מהכא **אשר נתן יהו״ה חכמה ותבונה בהמה** שמות לו א.

רבי שמעון אמר מהכא **ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה**. ״אשר מלאתים״ מבעי ליה? אלא **אשר מלאתיו** להוא לבא - **מלאתיו רוח חכמה** כמה דאת אמר **ונחה עליו רוח יהו״ה רוח חכמה וגו** ישעיה יא ב. ועל דא אצטריך **אשר מלאתיו רוח חכמה**, דשריא שמשא בסיהרא באשלמותא דכלא, ועל דא אתרשים כלא בכל אתר.

אמר רבי אלעזר, אי הכי הני **ואתה ואתה** היאך מתיישבן בקראי? אמר ליה, כלהו מתיישבן נינהו. **ואתה הקרב אליך** - ליחדא בהדיה ולקרבא בהדיה רזא דשמא קדישא כדקא יאות. **ואתה תדבר אל כל חכמי לב** - בגין דכלהו לא אתיין למעבד עבידתא עד דרוח קודשא ממללא בגווייהו ולחש לון בלחישו, וכדין עבדי עבידתא. **ואתה תצוה את בני ישראל** - רוח קדשא פקדא עלייהו, ואנהיר עלייהו למעבד עובדא ברעותא שלים. **ואתה קח לך** - כמה דאוקימנא (דכתיב) **ואתה הקרב אליך**. והני כלהו הכא בעובדא דמשכנא, דכלא אתעביד ברזא דא.

פתח רבי שמעון ואמר: **ואתה יהו״ה אל תרחק, אילותי לעזרתי חושה** תהלים כב כ. **ואתה יהו״ה** - כלא חד. **אל תרחק** לאסתלקא מינן למהוי סליק נהורא עלאה מתתאה, דהא כד אסתלק נהורא עלאה מתתאה - כדין אתחשך כל נהורא ולא אשתכח כלל בעלמא. ועל דא אתחרב בי מקדשא ביומוי דירמיהו. ואף על גב דאתבני לבתר - לא אהדר נהורא לאתריה כדקא יאות. ועל רזא דא שמא דההוא נביאה דאתנבי על דא **ירמיהו** - אסתלקותא דנהורא עלאה, דאסתלק לעילא לעילא ולא אהדר לאנהרא לבתר כדקא יאות. **ירמיהו** - אסתלק ולא אהדר לאתריה, ואתחרב בי מקדשא, ואתחשכו נהורין. אבל **ישעיהו** - שמא גרים לפורקנא, ולאהדרא נהורא עלאה לאתריה, (ישעיהו לאנהרא ההוא נהורא עלאה, ולמעבד פורקנא) ולמבני בי מקדשא, וכל טבין וכל נהורין יהדרון כדבקדמיתא.

ועל דא שמהן דתרין נביאין אלין קיימין דא לקבל דא בגין דשמא גרים, וצרופא דאתוון דא בדא גרמין עובדא, הן לטב הן לביש. ועל רזא דא צרופא דאתוון דשמהן קדישין וכן אתוון בגרמייהו - גרמין לאתחזאה רזין עלאין. כגוונא דשמא קדישא דאתוון בגרמייהו גרמין רזין עלאין קדישין לאתחזאה בהו.

רזא קדמאה, י׳ נקודה קדמאה,

דף קפ עמוד א

דקיימא על תשע סמכין דסמכין לה, ואינון קיימין לארבע סטרי עלמא, כמה דסיפא דמחשבה נקודה בתראה קיימא לארבע סטרי עלמא, בר דהאי דכר ואיהי נוקבא.

והאי קיימא בלא גופא, וכד קיימא בלבושא דאתלבש בהו, איהי קיימא על תשע סמכין, ברזא דאת **ם׳** בלא עגולא, ואף על גב דאת **ס׳** איהי בעגולא וקיימא בעגולא, אבל ברזא דאתוון חקיקן, גו נקודי טהירין לעילא, אינון ברבועא, דלתתא איהו בעגולא. האי ברבוע איהי קיימא בשיעורא דתשע נקודין, תלת תלת לכל סטר, ואינון בשיעורא דחושבנא תמניא נקודין, ואינון תשע, ואלין אינון דקיימין מרזא דבוצינא ברבועא, בסמכין תשעה לאת יו״ד, נקודה חדא, אינון תשעה אינון תמניא, ברזא דאת **ם׳** ברבועא, כגוונא דא [ציור] תלת לכל סטר, ודא איהו רזא דאת יו״ד נקודה חדא. ואף על גב דאיהי נקודה חדא, דיוקנא דילה רישא לעילא, וקוצא לתתא, ושיעורא דילה תלת נקודין, כגוונא דא [ציור] , ועל דא אתפשטותא לארבע סטרין, תלת תלת לכל סטר, איהי תשע ואיהי תמניא, ואלין אינון סמכין דנפקין מרזא דבוצינא, למהוי סמכין לאת יו״ד, ואלין אקרון רתיכא דילה, ולא קיימין בשמא, בר ברזא דתשע נקודין דאורייתא.

וברזא דספרא דאדם, אתפלגו אלין תשע דאינון תמניא, בצרופא דאתוון דשמא קדישא, לצרפא לון וליחדא לון בכל אינון גוונין, כד נטלין אלין תמניא דאינון תשע, נהרין בנהירו דאת **ם**׳ ברבועא, ואפיק נהורין תמניא, (ס״א תמניא אתחזן) אתחזן, ואתוון תשעה, ואתפלגן לתתא לנטלא כל משכנא. ואינון צרופא דשמא קדישא, ברזא דשבעין ותרין אתוון מחקקן, דנפקי מרזא דתלת גוונין, ימינא ושמאלא ואמצעיתא, וכלא מרזא דתלת נקודין, שיעורא דאת יו״ד, דאיהי לארבע סטרין, ואינון תמניא נקודין, ואינון תשע נקודין, ואינון תריסר נקודין עלאין, תלת תלת לכל סטר וסטר, ומהכא נחתין לתתא בתריסר לשית סטרין, וכד אתחקקן תריסר אלין בשית סטרין, אינון שבעין ותרין שמהן, רזא דשמא קדישא דשבעין ותרין, דאינון שמא דא קדישא.

וכלא איהו סליק ברעותא, דסמיכו דמחשבה באינון סמכין דאת יו״ד, ועל דא אתוון בצרופייהו תלת תלת בכל צרופא דיליה, בגין לסלקא ברעותא דאת **י**׳ דתלת נקודין כמה דאתמר, ועל דא לא אסתליק בסליקו דצרופא, אלא מעקרא ושרשא דרזא דאלין סמכין דסמכין לאת **י**׳, רזא דאת **ם** ברבועא, תשע נקודין, תמניא נקודין, תריסר נקודין, שבעין ותרין נקודין, אשתכח דכל רזא דשמא קדישא קיימא באת **י**׳, וכלא רזא חדא, וקיימא ברזא דבוצינא כמה דאתמר, למעבד סמיכו לכל את ואת, ואינון סמכין אינון רתיכא דלהון דכל את ואת כמה דאתמר.

רזא תניינא את **ה**׳, דקיימא על חמשה סמכין דסמכין לה, דנפקין מרזא דבוצינא, כד אתכנש לאסתלקא לעילא מרזא דמשחתא, את דא היכלא קדישא אקרי, לגו נקודה דקאמרן, וכלא איהו ברזא דקאמרן דאת **ם**׳ ברבועא, אבל הכא לא אתרשים בר את **ה**׳, ורתיכא דילה חמשה סמכין דקאמרן. דכד בטש נהירו דבוצינא באת **י**׳ אתנהיר, ומההוא בטישותא אתעבידו אינון תשע סמכין דקאמרן, ומגו נהירו דאתנהר את **י**׳, אתפשטו תלת נקודין די׳, תרין לעילא דאינון רישא, וחד לתתא דאיהו קוצא די׳ כגוונא דא [ציור] דקאמרן, כד אתפשטו, תרין אתעבידו תלת, חד אתעביד תרין, ואתפשטו, ואתעביד חד היכלא, דא היכלא לבתר דאתעביד היכלא לחד נקודה קדמאה,

דף קפ עמוד ב

אתעביד בנגיזו טמיר רזא דאת דא, וקיימא על חמש אחרנין.

ארבעה, גניזין אינון בחד נקודה דקיימא לגו באמצעיתא, אינון חמש, ואיהי **ה**׳, כמה דה״א דלתתא קיימא על ארבע, ואיהי נקודה על ארבע, דקיימא בגו אמצעיתא, אוף הכא נמי האי, ומה דקיימא על ה׳ סמכין, הכי הוא ודאי, בגין דהאי נקודה עלאה איהי על תרין גוונין, חד בלחודוי וחד בטמירו.

ובספרא דרזין דחנוך: **ה**׳ ודאי קיימא על חמש סמכין, דנפקין מגו בוצינא, וכדין אפיק חמש קיימין אחרנין, ואשתכח האי **ה**׳ ברזא דעשרה, וכד אתפרשת, קיימא **ה**׳ דא על סמכין, ואינון הוו תליסר מכילן דרחמי, בחד דרגא דאתוסף עלייהו, ואלין אינון תריסר דקיימין בשית זמנין, אינון ארבעין ותרין זמנין, שבעין ותרין הוו, אבל נחתין לתת.

והכא אתפרשו שבילין לכל סטר, דאינון תלתין ותרין, אשתאר ארבעין, ותרין אודנין ימינא ושמאלא, הא ארבעין ותרין, אלין מ״ב אתוון עלאין, דאינון אתוון רברבן דאורייתא, בגין דאית אתוון רברבן, ואית אתוון זעירין, אתוון רברבין אינון לעילא, אתוון זעירין לתתא, וכלא לתתא כגוונא דלעילא.

בגין דאית שמהן קדישין עלאין דקיימין ברעו דרוחא ולבא בלא מלולא כלל, ואית שמהן קדישין תתאין דקיימין במלה, ובמשיכו דמחשבה ורעו עלייהו.

ואית שמהן אחרנין לתתא, דאינון מההוא סטרא אחרא, דאיהו מסטרא דמסאבא, ואלין לא קיימין אלא ברעו דעובדא לתתא, לסלקא רעו דההוא עובדא דלתתא לגביה, בגין דאיהו סטרא אחרא לאו איהו אלא בעובדין דהאי עלמא, לאסתאבא בהון, כגוונא דבלעם ואינון בני קדם, וכל אינון דמתעסקי בההוא סטרא אחרא. ואלין לא קיימי באתוון רשימין מן כ״ב דאורייתא, בר תרין, ואלין **ח**׳ **וק**׳, וסמכי לון בסמיכו אתוון דשקר, אבל אלין אינון אשתמודעאן לגבייהו יתיר. ועל דא בתהלה לדוד בכלהו כתיב **ו**׳ בכל את ואת - בר מאלין תרין דלא כתיב **ו**׳, דהא **ו**׳ שמא דקודשא בריך הוא איהו.

ובגין כך אינון ארבעין ותרין אתוון דעלמא דא אתברי בהו - אשתכח האי **ה**׳ עלאה לסלקא לתשעין ותרין. תשעין הוו בר תרין אודנין ימינא ושמאלא. ורזא דא (ס״א וסימנך) **ואם שרה הבת תשעים שנה תלד** בראשית יז יז. אבל איהו בחשבנא תשעין ותרין. וכד אתוסף דרגא דרזא דברית, איהו רקיעא תמינאה, וקיימא לתמניא יומין - הא מאה. ואלין ודאי מאה ברכאן בכל יומא, דאצטריכא כנסת ישראל לאתעטרא בהו, וכלא ברזא **דה**׳.

האי **ה**׳ איהי דיוקנא דילה בתרין נוני״ן, רזא דמאה. ואינון חמש סמכין רתיכין דנפקי מגו בוצינא, ואינון חמש אחרנין דנפקין מינה. ועל דא דיוקנהא כגונא דא **ן-ן**, תרין נוני״ן, ונקודה דקיימא באמצעיתא, ועל דא **ו**׳ קיימא בינייהו תדיר. כגוונא דא **נו״ן**, בגין דהכא איהו אתריה לאתעטרא, ואף על גב דרזין אחרנין אינון ברזא דה׳, אבל דא איהו ברזין דספרא דחנוך, והכי הוא ודאי.

וכד אתתקנא באינון חמשין בלחודייהו, איהי נקודה חדא דקיימא ברזא דנ׳, כגוונא דא **ה נו״ן** וחד נקודה באמצעיתא, דאיהי שלטא עלייהו, וכלא רזא חדא, זכאין אינון דידעי ארחוי דאורייתא למהך בארחי קשוט, זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי.

רזא תליתאה את **ו׳**, האי את דיוקנא דרזא דאדם כמה דאתמר, והא אוקימנא דהאי את קיימא על י״ב רתיכין, וכד מתפרשאן, אינון כ״ד רתיכין דכלילן בהאי את, פשיטו דיוקנא דבר נש, לקבל דרועין וירכין וגופא,

דף קפא עמוד א

שייפין דלהון כ״ד אינון, דדרועין וירכין, וגופא הא אתמר, אבל כלהו סתימין בגופא, דגופא קיימא בכלהו כ״ד.

וכלהו רתיכין כלילן ביה בגופא, ובגין דכלילן כלהו ביה, קיימא **ו׳** פשיטו חד, גופא חד כליל בכ״ד רתיכין, ואלין אינון, רישא בשית, גופא בי״ח. ואף על גב דכל רתיכין אינון (נ״א י׳ י׳ לכל סטר ונ״א יח) י״ב לכל סטר, בכלא קיימא גופא, אבל עשרים וארבע, אינון שית דרישא, דאינון שייפין לאעלאה רישא, תמני סרי חולייין, דקיימא רישא וסמכא גופא עלייהו. וכלהו פשיטו חד ברישא וגופא, ואינון שיתין כלהו כליל לון, דאיהו רזא דשית, ועל דא שיעורא דאת **ו׳**, רישא שיעורא בשית נקודין ממש, גופא בתמני סרי, כגוונא דא כל אלין רזין מתפרשן, לאכללא לון בגופא, בגין דדרועין וירכין כלהו בגניזו, ועל דא כלא אתכליל ברזא דאת **ו׳**, ודיוקנא דילה. וכד שלימו דאת דא אתחזי, כדין כל סטרין בישין אסתתמו, ואתפרשן מסיהרא, ולא אתחפיין, בגין דאיהו מבקע כל משקופין דרקיעין ואנהיר לה, ולא יכלא מקטרגא לאבאשא כלל, וכד האי אסתלק, כדין סליק ואסטי ומפתי, ויכיל לקטרגא על כל בני עלמא, בגין דאיהו מלך זקן וכסיל, והא אוקימנא.

ו׳ איהו נהורא דנהיר לסיהרא, ואף על גב דנהירין סגיאין אתכלילן ביה, נהורא דנהיר לסיהרא איהו חד פשיטו למליא לה, ואיהו רזא דאלף, רשימו בכל אינון רזין, וכד נהיר לסיהרא, ברזא דו׳ נהיר לה.

ובספרא דאדם קדמאה, בדיוקנין דאתוון, **ו׳** חד נקודה לעילא, וחמש נקודין דלתתא, וכן שיעורא דילה כגוונא דא **ו׳**. וכל נקודה קיימא ברזא דעשר, בגין דלית לך נקודה דלא אשלים לעשר, דכל נקודה אית ביה תשע סמכין רתיכין, וההיא נקודה אשלים לעשר, נקודה דימינא תשע סמכין רתיכין לה, ואיהי עשרה. וכן לשמאלא, וכן לכל סטרין. ועל דא כלהו נקודין אינון כל חד וחד כללא דעשר, איהי ורתיכוי, וכלהו כלילן בההוא פשיטו דאת **ו׳**, בגין כך כלא איהו בדיוקנא ברזא דאת ו׳.

וכד עייל שימשא בסיהרא (סיהרא), נפק מהאי **ו׳** חד בפשיטו רזא דברית. כגוונא דא **ג׳**. ודא איהו לאעלא בנוקבא. וכד אתכליל כלא בהאי פשיטו דאת **ו׳** - כדין קיימא לשמשא בנוקבא. ורזא דא דכתיב **ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך** - **את** לאתכללא דרועא בגופא. **ואת בניו אתו** - אלין כל אינון רתיכין וסמכין דיליה, דרועא שמאלא לגביה דכתיב **קח את הלוים** במדבר ג מה, לאשתכחא **ו׳** דכליל כלא בחד פשיטו למהוי חד. ועל דא אשתכח יחודא בהאי - ימינא ושמאלא ואמצעיתא כלא איהו חד. ועל דא אתעביד חד פשיטו ואקרי **אחד**, ולא תשכח בר פשיטו חד בלחודוי, ודא הוא חד.

ה׳ בתראה אתעביד חד גופא, בהאי נקודה דאמצעיתא, ואעיל בה **ו׳**, ואשתכח **ו׳** בין ב׳ נקודין; חד לעילא וחד לתתא. וכדין אתאחיד עלמא עלאה בעלמא תתאה, ואיהו חד ואוקימנא.

אתא רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידוי. בכה רבי אבא ואמר: ווי לעלמא כד יתכניש שמשא ויתחשך עלמא!

אמר רבי אלעזר, ירכין לתתא ברזא דאת **ו׳** - מנא לן דאתכלילו בהאי את? אמר ליה דכתיב **זכרו תורת משה עבדי** מלאכי ג כב, ולא כתיב ״נביאי״ - לאתחזאה דכלא אתכליל ברזא דו׳, ואת **ו׳** אקרי חד ואיהו חד בלחודהא ופשיטו חד, והא אתמר:

ואתה הקרב אליך וגו׳. אמר רבי שמעון, לא שמש משה (נ״א שמשא), (נ״א דאיהו שמשא) בסיהרא, עד דאתכליל בכל סטרין ברזא דו׳, כמה דאוקימנא, תא חזי מה כתיב **מתוך בני ישראל לכהנו לי** - ״לכהן לי״ לא כתיב אלא **לכהנו לי**; לשמושא דיליה, לשמושא דאת דא, לשמושא דיליה ודאי, **לי** - דא את ה׳ לאעלא ולשמשא **ו׳ בה׳** למהוי כלא חד. זכאין אינון ישראל

דף קפא עמוד ב

דעאלו ונפקו וידעי ברזא דארחוי דאורייתא למהך בארח קשוט!

מתוך בני ישראל - אמאי **מתוך בני ישראל**? אלא כלא לא אתקרי למהוי חד כדקא יאות אלא **מתוך בני ישראל**, דהא בני ישראל קיימי לתתא לאפתחא ארחין ולאנהרא שבילין ולאדלקא בוצינין, ולקרבא כלא מתתא לעילא למהוי כלא חד. ובגיני כך כתיב **ואתם הדבקים ביהו״ה וגו׳** דברים ד ד.

אמר רבי שמעון, כלא איהו קריבה למאן דידע ליחדא יחודא ולמפלח למאריה, דהא בזמנא דאשתכח קרבנא כדקא יאות - כדין אתקריב כלא חדא, (נ״א דרגין כלהו כחד), ונהירו דאנפין אשתכח בעלמא בבי מקדשא, ואתכפיא ואתכסיא סטרא אחרא, ושליט סטרא דקדושה בנהירו וחידו. וכד קרבנא לא אשתכח כדקא יאות או יחודא לא הוי כדקא יאות - כדין אנפין עציבו, ונהירו לא אשתכח, ואתכסיא סיהרא, ושלטא סטרא אחרא בעלמא, (נ״א דלא אתחריב בי מקדשא אלא בגין וכו׳) בגין דלא אית מאן דידע ליחדא שמא קדישא כדקא יאות.

אמר רבי שמעון, קודשא בריך הוא לא נסי לאיוב ולא אתא עמיה בנסיונא כנסיונא דשאר צדיקיא, דהא לא כתיב ביה ״והאלהי״ם נסה את איוב״ כמה דכתיב באברהם **והאלהי״ם נסה את אברהם** בראשית כב א. דאיהו בידיה אקריב לבריה יחידאי לגביה, ואיוב לא יהיב ליה ולא מסר ליה כלום ולא אתמר ליה. אבל אתמסר בידא דמקטרגא בדינא דקודשא בריך הוא, דאיהו אתער להוא מקטרגא לגביה מה דאיהו לא בעא. דהא בכל זמנא אתא ההוא מקטרגא לאתערא על בני נשא, והכא קודשא בריך הוא אתער לגביה דכתיב **השמת לבך על עבדי איוב** איוב א ח. אבל רזא עמיקא איהו.

פתח ואמר: **ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה ליהו״ה** בראשית ד ג. **ויהי מקץ ימים** - רזא איהו. **מקץ ימים** ולא ״מקץ ימין״ - דחה ל׳קץ ימין׳ וקריב ל׳קץ ימים׳. והא אוקימנא, דכתיב **ואתה לך לקץ** דניאל יב יג. אמר קודשא בריך הוא לדניאל **ואתה לך לקץ**. אמר ליה לאן קץ? לקץ הימים או לקץ הימין? עד דאמר ליה **לקץ הימין**. ועל דא דחיל דוד דכתיב **הודיעני יהו״ה קצי** תהלים לט ה - או לקץ הימים או לקץ הימין. והכא מה כתיב **ויהי מקץ ימים** ולא ״מקץ ימין״. ובגיני כך לא אתקבל קרבניה דהא מסטרא אחרא הוה כלא.

תא חזי מה כתיב **והבל הביא גם הוא** בראשית ד ד - מאי **גם הוא**? לאסגאה כלא דא בדא. קרבנא כלא ועקרא דיליה הוה לקודשא בריך הוא, ויהיב חולקיה לסטרא אחרא כמה דאת אמר **ומחלביהן**. וקין עקרא עבד **מקץ ימים** ויהב חולקא לקודשא בריך הוא. ועל דא אתדחא איהו וקרבניה.

באיוב מה כתיב **והלכו בניו ועשו משתה וגו׳** איוב א ד, וכתיב **ויהי כי הקיפו ימי המשתה**, וכתיב **ושלחו וקראו לשלשת אחיותיהם לאכול ולשתות עמהם** - דדא איהו עקרא לסטרא אחרא. ולבתר אקריב עולות, ועולה איהו דכר ולא נוקבא, וסלקא לעילא, וקרבנא לא קריב לאכללא ליה כדקא יאות.

ותא חזי, אלמלא חולקא יהב לכלא - מקטרגא לא יכיל ליה לבתר. ואי תימא אמאי אבאיש ליה קודשא בריך הוא? אלא בגין דגרים לכסיא נהורא ולאתחפיא. ואיהו לא קריב קרבנא אחרא לאתזנא ביה אחרנין אלא עולה דסלקא לעילא. ועל דא כתיב **ככה יעשה איוב כל הימים**. דאלמלא סטרא אחרא אתזנת בחולקא - אתעבר מעל מקדשא ואסתלק מניה, וסטרא דקדושה הוה סליק לעילא לעילא. אבל איהו לא בעא דאתהני אחרא מקרבניה ואעדי גרמיה מניה. מנא לן? דכתיב (שם א) **וסר מרע**. ועל דא קריב תדיר עולה - דהא עולה לא אתהני מניה סטרא אחרא לעלמין. ובגין כך כל מה דנטיל לבתר - מדידיה נטיל. ועל דא איוב גרים לחפיא ערלה על ברית קיימא דלא הוה אעדי מניה. ובגין כך קודשא בריך הוא אתער להוא מקטרגא דכתיב **השמת לבך על עבדי איוב**.

דף קפב עמוד א

תא חזי כד בעא קודשא בריך הוא לאתאחדא בהו בישראל במצרים - לא קיימא שעתא, בגין דערלה חפיא נהורא. עד זמנא דההוא מקטרגא הוה נטיל דיליה מאיוב. ועל דא פקיד ליה קודשא בריך הוא למיכליה להוא פסח בבהילו - עד דההוא סטרא אחרא אשתדל ביה באיוב. ופקיד לאתעברא ערלה מנייהו, וכדין אתאחד קודשא בריך הוא בישראל, וההוא סטרא אחרא אתפרש מן קודשא ואשתדל ביה באיוב ונטיל מדיליה. וכדין **פסח הוא ליהו״ה** שמות יב יא ודאי - דעד השתא לא הוה **פסח ליהו״ה**. זכאין אינון דידעי ומיחדי יחודא דמאריהון כדקא יאות!

כתיב (שם לד יז) **אלהי מסכה לא תעשה לך**, וכתיב בתריה (שם יח) **את חג המצות תשמר**, מאי עביד) האי לגבי האי? אלא הכי אוקמוה - מאן דאכיל חמץ בפסח (כאלו עביד ע״ז, למפלח לגרמיה, דהא רזא הכי הוא דחמץ בפסח), כמאן דפלח לע״ז איהו.

תא חזי, כד נפקו ישראל ממצרים נפקו מרשו דלהון, מרשו אחרא, מההוא רשו דאקרי חמץ נהמא בישא, ועל דא אקרי עבודה זרה הכי, ודא איהו רזא דיצר הרע, פולחנא נוכראה דאקרי אוף הכי שאור, ודא איהו יצר הרע, דהכי איהו יצר הרע בבר נש כחמיר בעיסה, עאל במעוי דבר נש זעיר זעיר, ולבתר אסגי ביה, עד דכל גופא אתערב בהדיה, ודא איהו עבודה זרה, ועל דא כתיב **לא יהיה בך אל זר** תהלים פא י, אל זר ודאי.

את חג המצות תשמר.

רבי יהודה פתח: **חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, כי במה נחשב הוא** ישעיה ב כב. האי קרא אוקמוה, אבל מאי **חדלו לכם מן האדם**? וכי אזהר ליה לבר נש לאתמנע משאר בני נשא, אוף אינון נמי לגביה - ישתכחון בני נשא דלא יקרבון אלין באלין לעלמין?! אלא הא אוקמוה במאן דאשכים לפתחה דחבריה למיהב ליה שלם. ואנא אוקימנא ליה בקרא אחרא דכתיב **מברך רעהו בקול גדול בבקר השכם, קללה תחשב לו** משלי כז יד, ואף על גב דכלא שפיר, אבל מאי **חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו**?

הכא פקיד קודשא בריך הוא לבר נש, ואזהיר ליה לאסתמרא אינון בני נשא דסטו ארחייהו מארח טב לארח ביש, ומסאבי נפשייהו בההוא מסאבו אחרא, דהא כד ברא קודשא בריך הוא לבר נש, עבד ליה בדיוקנא עלאה, ונפח ביה רוחא (נ"א נשמתא) קדישא דכליל בתלת, כמה דאוקימנא דאית ביה נפש רוח ונשמה, ועילא מכלא נשמה, דאיהי חילא עלאה למנדע ולמטר פקודוי דקודשא בריך הוא, ואי ההיא נשמתא קדישא עאיל לה בפולחנא אחרא, האי איהו מסאיב לה, ונפיק מפולחנא דמאריה, בגין דתלת חילין אלין כלהו חד, נפש רוח ונשמה משתתפי כחדא והוו חד, וכלא כגוונא דרזא עלאה, (על דא נאמר (שם יג כ) הולך את חכמים וגו').

ואי חזינן להאי בר נש דהוו ביה אלין דרגין כלהו, עד לא קיימא בקיומיה למנדע מאן איהו, במאי אתידע (דלא) לקרבא בר נש בהדיה או לאתמנעא מניה, (ס"א בר נש דאית ביה דרגין אלין כלהו, וקיימא בקיומיה, דא איהו גבר שלים, עבדא מהימנא דמאריה, ובעי לאשתפא ביה ולאתחברא בהדיה, למילף אורחוי מניה, ובמאי אתידע בר נש למנדע מאן איהו לקרבא בהדיה או לאתמנעא מניה), ברוגזיה ממש ידע ליה בר נש, וישתמודע מאן איהו, אי ההיא נשמתא קדישא נטר בשעתא דרוגזוי (אתי עליה), דלא יעקר לה מאתרהא, בגין למשרי תחותה ההוא אל זר, דא איהו בר נש כדקא יאות, דא איהו עבדא דמאריה, דא איהו גבר שלים.

ואי ההוא בר נש לא נטיר לה, ואיהו עקר קדושה דא עלאה מאתריה, למשרי באתריה סטרא אחרא, ודאי דא איהו בר נש דמריד במאריה, ואסיר לקרבא בהדיה ולאתחברא עמיה, ודא איהו **טורף נפשו באפו** איוב יח ד, איהו טריף ועקר נפשיה בגין רוגזיה, ואשרי בגויה אל זר ועל דא כתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו דההיא נשמתא קדישא טריף לה, וסאיב לה בגין אפו, אשר נשמה

דף קפב עמוד ב

אחלף באפו, כי במה נחשב הוא, עבודה זרה אתחשיב ההוא בר נש, ומאן דאתחבר עמיה ומאן דאשתעי (ס"א דאשתתף) בהדיה, כמאן אתחבר בעבודה זרה ממש, מאי טעמא בגין דעבודה זרה ממש שארי בגויה, ולא עוד אלא דעקר קדושה עלאה מאתריה, ושארי באתריה עבודה זרה אל זר, מה אל זר כתיב ביה **אל תפנו אל האלילים** ויקרא יט ד, כגוונא דא אסיר לאסתכלא באנפוי.

ואי תימא הא רוגזא דרבנן, רוגזא דרבנן טב איהו לכל סטרין, דהא תנינן דאורייתא אשא איהי, ואורייתא קא מרתחא ליה, דכתיב **הלא כה דברי כאש נאם יהו"ה** ירמיה כג כט, רוגזא דרבנן במלי דאורייתא, רוגזא דרבנן למיהב יקרא לאורייתא, וכלא לפולחנא דקודשא בריך הוא הוי, לכך נאמר **כי יהו"ה אלה"יך אש אוכלה הוא אל קנא** דברים ד כד. אבל אי במלין אחרנין, לאו פולחנא דקודשא בריך הוא האי, בגין דבכל חטאים דקא עביד בר נש לאו איהו עבודה זרה ממש כהאי, ואסיר לקרבא בהדיה דהאי.

ואי תימא הא לשעתא הוה דעבר והדר אהדר, לאו הכי, דכיון דאעקר קדושה דנפשיה מניה ומאתריה, וההוא אל זר מקפח ההוא אתר, אתתקף ביה ולא שביק ליה, בר כד אתדכי בר נש מכל וכל, ועקר ליה לעלמין, ולבתר אשתדל לאתקדשא ולאמשכא קדושה עליה, כדין ולואי דאתקדש, אמר ליה רבי יוסי אתקדש ממש, (ס"א אמאי והא אתדכי ואתקדש).

אמר ליה תא חזי, בשעתא דאיהו עקר קדושה דנפשיה, ושריא באתריה ההוא אל זר דאקרי טמא, אסתאב בר נש, וסאיב למאן דקריב בהדיה, וההיא קדושה ערקת מניה, וכיון דערקת מניה זמנא חדא, כמה דיעביד בר נש, עוד לא תיתוב לאתרהא.

אמר ליה, אי הכי כמה מסאבין אינון דמתדכאן, אמר ליה, שאני מסאבו אחרא דלא יכיל למעבד יתיר, אבל דא שניא מכלא, דכל גופא סאיב מגו ומבר, ונפשא וכלא מסאיב, ושאר מסאבו דעלמא לאו איהו אלא גופא לבר בלחודוי, ובגין כך כתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, דאחלף קדושה דאריה בגין אפו, דדא איהו מסאבו דמסאיב כלא, כי במה נחשב הוא, במה עבודה זרה ודאי נחשב איהו.

תא חזי, האי איהו רוגזא דאיהו עבודה זרה סטרא אחרא כמה דאמרן, דבעי בר נש לאסתמרא מניה ולאתפרשא מעלוי, ועל דא כתיב **אלהי מסכה לא תעשה לך** שמות לד יז, לך בגין לאבאשא גרמך, וכתיב בתריה את חג המצות תשמר, תשמר דא סטרא דקדושה, דבעי בר נש לנטרא ליה, ולא יחלף ליה בגין סטרא אחרא, ואי יחלף ליה הא איהו מסאיב, וסאיב לכל מאן דקריב בהדיה.

את חג המצות תשמר, האי איהו אתר דאקרי שמור, ובגין כך כתיב את חג המצות תשמר.

שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתיך, שבעת ימים אלין, לאו אינון כשבעת הימים דסכות, דאינון עלאין, ואלין תתאין, ועל דא באינון הלל גמור, ובהני לאו הלל גמור, ועל דאינון לתתא, שבעת ימים תאכל מצות, מצת כתיב חסר בלא ו', דעד לא שראן אינון יומין עלאין רזא דו'. ואי תימא כיון דהאי רזא דחג המצות אתקדש, אמאי נחתא, דהא תנינן מעלין בקדש ולא מורידין, אמאי נחתא לתתא באינון יומין תתאין, תא חזי כתיב **וכפר בעדו ובעד ביתו וגו'** ויקרא טז ו, מאן דיכפר, אצטריך (נ"א לכפרא) עליה בקדמיתא, ובתר על ביתיה, כגוונא דא האי דרגא שארי לאתקדשא, ולנפקא בקדושה לכפרא עליה, וכיון דאיהו אתקדש, בעי לכפרא על ביתיה ולקדשא לון, ועל דא נחתא לתתא לקדשא ביתיה, ובמה מקדש לון, בישראל דלתתא (ס"א בחושבנא דעומר), וכיון דאלין מתקדשאן, בעינן לסלקא לה לעילא, דהא כד ביתא דמטרוניתא אתקדשת, כדין סלקת לעילא לאתקשרא באינון יומין עלאין

דף קפג עמוד א

לעילא.

ועל דא אנן עבדין חושבנא בקיומא, על קיומנא קיימין, בגין דאינון יומין, יומין עלאין אינון. וכן בכל זמנא דעאל בר נש לאינון יומין עלאין, בין בצלותא בין בשבחא, אצטריך לקיימא על רגלוי, ירכין וגופא כחדא תמן, ירכין וגופא לקיימא כדכורא דקיימא בחיליה, ולא כנוקבא דארחהא למיתב, ועוד בגין שבחא דעלמא עלאה, ובגין דאיהו רזא דדכורא, נשים פטורות מחושבנא דא, ולא מתחייבן למימני בר דכורין, לאתקשרא כל חד כדקא יאות.

כגוונא דא **יראה כל זכורך** שמות כג טז - דכורין ולא נשין, בגין דרזא דברית בדכורא איהו ולא בנוקבא. ובגין דקיימא רזא לעילא נשין לא מתחייבן. ורזא אוליפנא הכא, דבכל שבעת יומין מאלין יומין עלאין, נטלא קדושא יומא חד (ומתאחד) דאלין תתאי, והאי תתאה אקרי שבוע, דאתקדש בשבעה יומין עלאין, וכן בכל שבעה ושבעה מאינון חמשין יומין, עד ולא עד בכלל.

וכד אשתכחו ארבעין ותשע יומין עלאין, אשתכחו לתתא שבע יומין דאתקדשו בהו, וכל חד אקרי שבוע, דעאל באינון שבע, ועל דא כתיב **שבע שבתות תמימות תהיינה** ויקרא כג טו, בגין דאינון נוקבין, נקט קרא לישנא דנוקבין. וכד אתקדשו בהו, וביתא מתתקנא לאתחברא אתתא בבעלה, כדין אקרי חג שבועות, מאינון נוקבי דשארו עלייהו אינון יומין עלאין דאתקדשו בהו, ובגין כך כתיב בשבועותיכם, אינון דלכון, ולא כתיב בשבועות, בגין דהכי נמי מתקדשין ישראל לתתא עמהון.

ועל דא כד מטון לתשע וארבעין יומין, ההוא יומא עלאה דעלייהו דאיהו יומא דחמשין, דשליט על תשעה וארבעין יומין, רזא דכללא דאורייתא בתשעה וארבעין אנפין, וכדין ההוא יומא עלאה יומא דחמשין, באתערותא דלתתא, אפיק אורייתא כללא בתשעה וארבעין אנפין.

רבי אלעזר פתח ואמר: **גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך וגו'** תהלים פד ד. **גם צפור מצאה בית** - אלין צפרי שמיא דמנהון שויין מדוריהון לבר, ומנהון שויין מדוריהון בביתא, כגון דרור דאיהו עופא דשוי דיוריה בביתא דכל בר נש ולא דחיל. אמאי? בגין דכלא קראן ליה **דרור**. מאי **דרור**? חירו, כמה דאת אמר **וקראתם דרור** ויקרא כה י ותרגומו **חירו**, ודא איהו צפור דרור, דהא מיומא דעביד קנא בביתא ואפיק בנין, מדוריה בביתא חמשין יומין, ולבתר מתפרשן אלין מאלין, ודא איהו עופא דאקרי דרור - חירו.

תא חזי מה כתיב **וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ** - מהכא נפקא חירו לכלא. ובגין דנפקא מניה חירו - אורייתא דנפקת מניה אקרי חירו. ועל דא כתיב **חרות על הלחת** שמות לב י - אל תקרי **חרות** אלא **חירות**, ודא אורייתא דאתקרי חירות, דהא מה דאפיק יומא דא עלאה אקרי חירו, ואיהו חירו דכלא. והאי יומא איהו חירו עלאה. בגין דאית חירו תתאה וחירו עלאה, ה"א עלאה ה"א תתאה, חירו עלאה חירו תתאה, שמטה ויובל כחדא אינון:

תרין נהמי אכלו ישראל, חד כד נפקו ממצרים אכלו מצה לחם עוני, וחד במדברא לחם מן השמים, (חד בפסח וחד בשבועות), דכתיב **הנני ממטיר לכם לחם מן השמים** (שם טז ד), ועל דא קרבנא דיומא דא נהמא איהו, ועל נהמא אתקריבו כל שאר קרבנין, דנהמא איהו עיקר, דכתיב **והקרבתם על הלחם**

שבעת כבשים וגו׳ ויקרא כג יח **ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו׳** (שם יז), דדא איהו נהמא דאחכימו ביה ישראל חכמתא עלאה דאורייתא, ועאלו בארחהא.

השתא אית לן לאסתכלא, בפסח נפקו ישראל מנהמא דאתקרי חמץ, כתיב **ולא יראה לך חמץ** שמות יג ז, וכתיב **כי כל אוכל מחמצת** (שם יב יט),

דף קפג עמוד ב

מאי טעמא? בגין יקרא דההוא נהמא דאתקרי מצה, השתא דזכו ישראל לנהמא עלאה יתיר, לא יאות הוה לאתבטלא חמץ ולא אתחזיא כלל, ואמאי קרבנא דא חמץ הוה, דכתיב סלת תהיינה חמץ תאפינה, ותו דהשתא ביומא דא אתבטל יצר הרע, ואורייתא דאתקרי חירו אשתכחת.

אלא למלכא דהוה ליה בר יחידאי וחלש, יומא חד הוה תאיב למיכל, אמרו ייכול בריה דמלכא (ס״א מיכלא דאסוותא) אסוותא דא, ועד דייכול ליה לא ישתכח מיכלא ומזונא אחרא בביתא, עבדו הכי, כיון דאכל ההוא אסוותא, אמר מכאן ולהלאה ייכול כל מה דאיהו תאיב, ולא יכיל לנזקא ליה. כך כד נפקו ישראל ממצרים, לא הוי ידעי עיקרא ורזא דמהימנותא, אמר קודשא בריך הוא, יטעמון ישראל אסוותא, ועד דייכלון אסוותא דא לא אתחזי להון מיכלא אחרא, כיון דאכלו מצה דאיהי אסוותא, למיעל ולמנדע ברזא דמהימנותא, אמר קודשא בריך הוא, מכאן ולהלאה אתחזי לון חמץ, וייכלון ליה, דהא לא יכיל לנזקא לון, וכל שכן דביומא דשבועות אזדמן נהמא עלאה, דאיהו אסוותא בכלא.

ועל דא מקרבין חמץ לאתוקדא על מדבחא, ומקרבין תרין נהמין אחרנין כחדא, וחמץ אתוקדא בנורא דמדבחא, ולא יכיל לשלטאה ולנזקא לון לישראל, ובגיני כך ישראל קדישין אתדבקו ביה בקודשא בריך הוא באסוותא דאורייתא ביומא דא, ואלמלי הוו נטרי ישראל תרין סטרין דנהמי אלין, לא הוו עיילין בדינא לעלמין.

ביומא דראש השנה דאיהו יומא דדינא, (וכל יומא) דלאו איהו אלא לאינון דלא נטלו מיכלא דאסוותא, ושבקו לאסוותא דאורייתא, בגין מיכלא אחרא דאיהו חמץ, דהא ביומא דא דראש השנה, ההוא חמץ סלקא ומקטרגא עליה דבר נש ואלשין עליה, ואיהו קייא ביומא דא מקטרגא על עלמא, וקודשא בריך הוא יתיב בדינא על כלא ודאין עלמא.

ובגיני כך כד יהב קודשא בריך הוא אורייתא לישראל,אטעים להו מההוא נהמא עלאה דההוא אתר, ומגו ההוא נהמא הוו ידעין ומסתכלין ברזי דאורייתא, למהך בארח מישר, והא אוקמוה מלה אינון חברייא ברזין (ס״א אלין דקאמרן) כדקאמרן.

רבי שמעון ורבי אלעזר בריה הוו אזלי בארחא, והוו אזלין עמהון רבי אבא ורבי יוסי, עד דהוו אזלי אערעו בחד סבא, והוה אחיד בידיה חד ינוקא, זקף עינוי רבי שמעון וחמא ליה, אמר ליה לרבי אבא, ודאי מלין חדתין אית גבן בהאי סבא, כד מטו לגביה, אמר רבי שמעון, במטול דקופטרך בגבך קא אתית, מאן אנת, אמר ליה יודאי אנא, אמר מלין חדתין ודאי יומא דא לגבך, אמר ליה לאן הוא ארעך, אמר ליה דיורי הוה באינון פרישי מדברא, דהוינא משתדל באורייתא, והשתא אתינא לישובא למיתב בצלא דקודשא בריך הוא, באלין יומי דירחא שביעאה דא.

חדי רבי שמעון, אמר נתיב, דודאי קודשא בריך הוא שדרך לגבן, אמר ליה חייך דנשמע מלה מפומך, מאינון מלין חדתין עתיקין דנטעתון תמן במדברא, מהאי ירחא שביעאה, ואמאי אתפרשתון השתא ממדברא למיתי לישובא, אמר ליה ההוא סבא, בשאלתא דא ידענא דחכמתא גבך, ומילך מטו לרקיעי דחכמתא, (ס״א נטו לתקיעו דחכמתא):

פתח ההוא סבא ואמר: **ובמדבר אשר ראית, אשר נשאך יהו״ה אלה״יך כאשר ישא איש את בנו וגו׳** דברים א לא. האי קרא הכי מבעי ליה - ״ובמדבר אשר נשאך״. מהו **ראית**? אלא קודשא בריך הוא דבר לון לישראל במדברא, מדברא תקיפא, כמה דכתיב **נחש שרף ועקרב וגו׳** (שם ח טו), ומדברא דאיהו תקיף משאר מדברין בעלמא, מאי טעמא? בגין דההוא שעתא דנפקו

דף קפד עמוד א

ישראל ממצרים, ואשתלימו לשתין רבבן, אתתקף מלכותא קדישא, ואסתלק על כלא, וסיהרא אתנהירת, וכדין אתכפיא מלכו חייבא סטרא אחרא, ואפיק לון קודשא בריך הוא למיהך במדברא תקיפא, דאיהו אתר ושלטנו דסמא״ל חייבא, דאיהו דיליה ממש, בגין לתברא תוקפיה וחיליה, ולכתתא רישיה, (ס״א ולאחתא ליה), ולאכפיא ליה דלא ישלוט.

ואלמלא דחאבו ישראל, בעא קודשא בריך הוא לאעברא ליה מעלמא, ועל דא אעבר לון באחסנתיה ועדביה וחולקיה ממש, כיון דחאבו בכמה זמנין, נשיך לון חויא, וכדין אתקיים **הוא ישופך ראש וגו'** בראשית ג טו, ישראל מחו רישיה בקדמיתא, ולא ידעי לאסתמרא מיניה, ולבתר איהו מחא בבתרייתא, ונפלו כלהו במדברא, ואתקיים ואתה תשופנו עקב, וארבעין שנין לקו מניה לקבל ארבעין מלקות דבי דינא, ועל דא כתיב אשר ראית, בעינייהו הוו חמאן להההוא מארי דמדברא אזיל כפית קמייהו, ונטלי אחסנתיה ועדביה, מנלן, מדכתיב **אז נבהלו אלופי אדום** שמות טו טו, ואלין אינון **נחש שרף ועקרב** דברים ח טו.

ואנן אוף הכי אתפרשנא מישובא למדברא תקיפא, ולעיינא תמן באורייתא, בגין לאכפיא להההוא סטרא, ותו דלא מתישבן מלי דאורייתא אלא תמן, דלית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא, דכד אתכפיא סטרא דא, אסתלק קודשא בריך הוא לעילא ואתייקר ביקריה, ולית פולחנא דקודשא בריך הוא אלא מגו חשוכא, ולית טובא אלא מגו בישא, וכד עאל בר נש באורח בישא ושביק ליה, כדין אסתלק קודשא בריך הוא ביקריה, ועל דא שלימו דכלא טוב ורע כחדא, ולאסתלקא לבתר בטוב, ולית טוב אלא ההוא דנפק מגו בישא, ובהאי טוב אסתלק יקריה, ודא איהו פולחנא שלים.

ואנן עד השתא יתיבנא תמן כל יומי שתא, בגין לאכפיא במדברא להההוא סטרא, השתא דמטא זמנא דפולחנא קדישא דסטרא דקדושה, אהדרנא לישובא, דתמן איהו פולחנא דיליה, ותו דהשתא בראש השנה מטא זמנא דההוא חויא למתבע דינא מקמי קודשא בריך הוא, ותמן איהו שליט, ובגין כך נפקנא מתמן ואתינא לישובא:

פתח ההוא סבא ואמר, **תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו** תהלים פא ד, השתא איהו זמנא לאתערא דינא עלאה תקיפא, וכד איהו אתער, סטרא אחרא אתתקף בהדיה, וכיון דאיהו אתתקף, סליק וחפיא לסיהרא דלא נהיר נהורא, ואתמליא מסטרא דדינא, כדין כל עלמא איהו בדינא, עלאין ותתאין, וכרוזא כריז בכלהו רקיעין, אתקינו כורסיא דדינא למאריה דכלא, דאיהו בעי למידן.

ורזא הכא, ואתנהיר לון במדברא, אמאי אתער דינא עלאה ביומא דא, אלא כל רזין וכל קדושין יקירין, כלהו תליין בשביעאה, וההוא שביעאה עלאה עלמא עלאה דאקרי עלמא דאתי, מניה נהרין כל בוצינין וכל קדושין וכל ברכאן. וכד מטי זמנא לחדתותי ברכאן, וקדושין לאנהרא, בעא לאשגחא בכל תקונא דעלמין כלהו, וכל אינון תקונים לאתקיימא, כלהון סלקין מגו תתאי אי אינון כשראן, ואי לא כשראן כדין קיימא (ס״א מלה) דלא נהיר, עד דאתפרשן חייבין מגו זכאין, כדין אתער דינא, ומההוא דינא אתתקף סטרא אחרא, ואשתכח מקטרגא, בגין דינתנון ליה אינון חייביא, בגין דעליה כתיב, **ולכל תכלית הוא חוקר** איוב כח ג, וחפיא לסיהרא, אמאי (ד״א לא מסרא לון בידא דמקטרגא), בגין דלית תיאובתיה דקודשא בריך הוא לאובדא לעובדי ידוי.

וההוא סטרא אחרא קיימא קליפה תקיפא, דלא יכיל לאתברא, בר בההוא עיטא דקודשא בריך הוא יהיב לישראל, דכתיב תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו, בגין לתברא ההוא כסה דאתחפיא סיהרא ולא נהיר, וכד מתערי ישראל לתתא בשופר, ההוא קלא דנפיק משופר, בטש באוירא ובקע רקיעין, עד דסלקא לגבי ההוא טנרא תקיפא (נ״א סטרא אחרא) דחפי לסיהרא, אשגח ואשכח אתערותא דרחמי, כדין ההוא

דף קפד עמוד ב

דסליק וקיימא לעילא אתערבב, כדין ההוא קלא קיימא, ואעבר ההוא דינא.

וכיון דלתתא אתערו רחמי, הכי נמי לעילא אתער שופרא אחרא עלאה, ואפיק קלא דאיהו רחמי, ואערעו קלא בקלא, רחמי ברחמי, ובאתערותא דלתתא אתער הכי נמי לעילא. ואי תימא היך יכיל קלא דלתתא או אתערותא דלתתא לאתערא:

הכי נמי, תא חזי עלמא תתאה קיימא לקבלא תדיר, והוא אקרי אבן טבא, ועלמא עלאה לא יהיב ליה אלא כגוונא דאיהו קיימא, אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא, כדין הכי נהרין ליה מעילא, ואי איהו קיימא בעציבו, יהבין ליה דינא בקבליה.

כגוונא דא **עבדו את יהו״ה בשמחה** תהלים ק ב, חדוה דבר נש משיך לגביה חדוה אחרא עלאה, הכי נמי האי עלמא תתאה, כגוונא דאיהי אתערת הכי אמשיך מלעילא, בגין כך מקדמי ישראל ואתעריב שופר, קלא דאיהו (רזא דרחמי) כליל באשא ומיא ורוחא, ואתעביד חד, וסלקא לעילא, ובטש בהאי אבן טבא, ואצטבע באינון גוונין דהאי קלא, וכדין כמה דאתחזיאת הכי משיך מלעילא. וכיון דאתקנת בהאי קלא, רחמי נפקי מלעילא ושריין עלה, ואתכלילת ברחמי מתתא ומלעילא, וכדין אתערבב סטרא אחרא, (אסתכל וחמי בנהירו דאנפין), ואתחלש תקפיה, ולא יכיל לקטרגא. והאי אבן טבא קיימא בנהירו דאנפין מכל סטרין, בנהירו דלתתא ובנהירו דלעילא, אימתי קיימא בנהירו דלעילא, הוי אומר ביומא דכפורי, וביומא דכפורי אתנהיר

ההוא אבן טבא בנהירו דלעילא, מגו נהירו דעלמא דאתי, (ואתערבב ההוא דלטורא), וכדין מתקנין ישראל לתתא חד שעיר, ומשדרין להאי מדברא תקיפא דאיהו שלטא עלי.

וההוא סטרא אחרא איהו נקודא אמצעיתא דחריבו דעלמא, בגין דכל חריבו ושממון מיניה הוא, מההוא סטרא אחרא שליט עליה, ונקודה אמצעיתא דכל ישובא סטרא דקדושה איהו, ועל דא קיימא ירושלם באמצעיתא דכל ישובא דעלמא.

בתרין נקודין אתפרשת מלכו שמיא סטרא דקדושה, חד דילה וחד דעלמא דאתי, נקודה עלאה טמיראה, ועל דא קיימא בתרין נקודין, נקודה דילה קיימא תחותה ירושלם, אמצעיתא דכל ישובא, נקודה דנטלא מאימא עלאה טמירא, איהו גן עדן דארעא, דקיימא באמצעיתא דכל עלמא לכל סטרין, דחריבו וישובא וכל סטרין דעלמא.

ועל דא באמצעיתא דגן עדן, קיימא נקודה חדא עלאה טמירא וגניזא דלא ידיע, וחד עמודא נעיץ מתתא לעילא גו ההיא נקודה, ומתמן נבעי מיא דאתפרישו לארבע סטרי עלמא, אשתכחו תלת נקודין בעלמא דקיימאן דא על דא, כגוונא דתלת נקודין דאורייתא.

תא חזי, ההוא שעיר דמשדרין ישראל לעזאזל להההוא מדברא, בגין למיהב חולקא להההוא סטרא אחרא לאתעסקא בהדיה, ואי תימא תרין שעירין אמאי הכא, חד ליהו״ה וחד להוא סטרא אחרא, תינח ההוא שעיר דסטרא אחרא, ליהו״ה אמאי. אלא למלכא דהוה ארגיז על בריה, קרא לסנטירא ההוא דעביד דינא בבני נשא תדיר, בגין דיזדמן למעבד דינא בבריה, ההוא סנטירא חדי, ועאל בבי מלכא למיכל תמן, כיון דאשגח ביה בריה, אמר ודאי לא עאל סנטירא דא בבי אבא אלא בגין דארגיז מלכא עלי, מה עבד, אזל ואתפייס בהדיה, כיון דאתפייס בהדיה, פקיד מלכא למעבד סעודתא עלאה ליה ולבריה, ופקיד ולא ינדע ביה ההוא סנטירא, לבתר עאל ההוא סנטירא, אמר מלכא השתא אי ינדע דא מסעודתא עלאה

דף קפה עמוד א

דאתקינית לי ולברי, יתערבב פתורא, מה עבד, קרא לממנא על סעודתא, אמר ליה אתקין מדי ותשוי קמאי, ותשוי קמיה דההוא סנטירא, בגין דיחשיב דסעיד קמאי מדילי, ולא ינדע בההיא סעודתא יקירא דחדוה דילי ודברי, ויטול ההוא חולקא ויזיל ליה, ויתפרש מחדוה דסעודתא דילן, ואי לאו דמלכא עביד הכי, לא יתפרש ההוא סנטירא מבי מלכא.

כך אמר קודשא בריך הוא לישראל, אזמינו תרין שעירין, חד לי וחד להההוא דלטורא, בגין דיחשיב דמסעודתא דילי קאכיל, ולא ינדע בסעודתא דחדוה אחרא דילן, ויסב ההוא חולקא ויזיל לארחיה, ויתפרש מבית. כיון דאמא עלאה עלמא דאתי, אתי למשרי גו היכלא דעלמא תתאה, לאשכחא נהירו (נ״א לאשגחא עלה בנהירו) דאנפין, דין הוא דלא ישתכח ההוא דלטורא, ולא מארי דדינין לקמיה, כד אפיק כל ברכאן ואנהיר לכלא, וכל ההוא חידו ישתכח, וישראל נטלי מאינון ברכאן. דהא כד עלמא דאתי עאל להיכלא דעלמא תתאה, ואשתכח דחדי עלמא תתאה עם בנוי בההיא סעודתא עלאה, כדין איהו בריך פתורא, ועלמין כלהו מתברכין, וכל חידו וכל נהירו דאנפין אשתכחו תמן, הדא הוא דכתיב **לפני יהו״ה תטהרו** ויקרא טז ל.

כתיב **ונתן אהרן על שני השעירים גורלות, גורל אחד ליהו״ה וגורל אחד לעזאזל** (שם ח) - דא איהו ההוא חדוה דההוא דלטורא, בגין דקודשא בריך הוא יטיל עמיה גורל וזמין לה, ולא ידע דנור דליק אטיל על רישיה ועל עמא דיליה, כמה דאת אמר **כי גחלים אתה חותה על ראשו** משלי כה כב, וסימנך **אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אל המשתה אשר עשתה כי אם אותי** אסתר ה יב, וכתיב **ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב**, בההוא חולקא דנטיל ואזיל ליה.

ולבתר כד אתי מלכא עלאה לבי מטרוניתא, מטרוניתא תבעת עלה ועל בנהא ועל עמא מן מלכא, ואפילו בזמנא דישראל בגלותא, וצלו צלותין בכל יומא, איהי סלקת ביומא דא לקמי מלכא עלאה, ותבעת על בנהא, וכדין אתגזרו כל אינון נוקמין דזמין קודשא בריך הוא למעבד עם אדום, ואתגזר היך זמין דלטורא דא לאתעברא מעלמא, כמה דאת אמר **בלע המות לנצח** ישעיה כה ח, וסימנך, בזמנא דגלותא **כי נמכרנו אני וגו׳, כי אין הצר שוה בנזק המלך** אסתר ז ד, מאי **בנזק המלך**? כמה דאת אמר **והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול** יהושע ז ט - דהא שמא עלאה לא אתקיים בקיומיה, ודא איהו **בנזק המלך**. וכדין **והמן נבעת מלפני המלך והמלכה**. כדין נהירו דאנפין וכל חידו אשתכח, וישראל נפקי לחירו בההוא יומא. כדין מההוא יומא ולהלאה חירו וחדוה באתגליא לשלטאה עלייהו. כדין בעי למחדי עמהון מכאן ולהלאה, כמה דיהבו ליה חולקא לאתפרשא מנהו, הכי נמי יהבין לשאר עמין לאתפרשא מנהון לתתא.

תא חזי מה הוא רזא דקרבנא לקרבא שעיר (לקבל שעיר) ולא מלה אחרא, ואמאי שעיר בראש חדש, והכא נמי שעיר, אלא אי תימא בגין דאיהו סטרא דיליה, יאות, אמאי לא הוי עז, אלא מלה דא אצטריך, ואיהי אשתכחת למאריהון דחרשין, דכל עובדייהו במה דלא (אתחבר) יהא בנוקבא, ועל דא שעיר לא אתחבר בנוקבא,בסטרין דיליה כלהו, עז כד אתחבר בנוקבא, ובגין דאיהו מלכא, יהבין ליה בגין יקרא דיליה האי דלא אתחבר בנוקבא, ולא יהיב חיליה לאחרא, ודא אשתמודע לאינון חרשין דמשתמשין בהני עובדי, ובגיני כך שדיין על ההוא שעיר כל אינון חטאיהון.

ותא חזי, אף על גב דאיהו חולקא לההוא סטרא אחרא, רזא הכא, כל הני סטרין אחרנין דלתתא (ס״א דאקרון מצולות ים) כלהו מסאבין יתיר, וכל מה דנחתין דרגין תתאין, הכי מסאבו דלהון יתיר, ובגין כך בעז יתיר חולקיהון, בגין דשערא

דף קפה עמוד ב

דיליה תליא יתיר מבעירא אחרא, כמה דדינא דלהון תלי לתתא במסאבו, אבל האי מלכו חייבתא אחרא, מלכא דכלא בההוא סטרא, ברור איהו יתיר מסאבו דיליה, ולא מסאבו שלים כהני תתאי, ועל דא שעיר, דשער דיליה לא תליא ולא שעיע, לא שעיע בגין דההוא מסאבו דיליה, ולא תלי בגין דלא יתתקף ביה מסאבו כהני תתאי, ועל דא ודאי שעיר ולא אחרא.

כפור, אמאי אקרי כפור, אלא בגין דנקי כל מסאבו ואעבר ליה מקמיה, בההוא יומא, ועל דא יום כפור, יומא דנקיותא, והכי קרינא ליה.

כתיב **כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם** ויקרא טז ל - ״כי היום הזה״ מבעי ליה ! מאי **כי ביום הזה**? אלא בגין דאתדכי מקדשא לעילא ואתנקי (נ״א ואתנהיר), כתיב **כי ביום הזה יכפר עליכם** - יכפר וינקי בקדמיתא **ביום הזה** בגין דיתדכי, ולבתר **עליכם**. תו יכפר ביום הזה וינקי ליה בקדמיתא, וכל דא **עליכם** - בגינכון אצטריך לנקאה ליה ולדכאה ליה בקדמיתא.
יכפר - מאן יכפר? אלא דא הוא עלמא עלאה דנהיר ונקי לכלא, ועל דא כלהו סטרין בישין דאקרון מצולות ים אתעברו, וכמה דאינון מצולות ים תליין, הכי נמי תלייא שערא (ס״א דיליה דהוא סטרא וכו׳) דיליה, דהוא סטרא דלהון, ושערא דההוא סטרא לא שעיע.

כגוונא דא כתיב **וכפר על הקדש מטומאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם** ויקרא טז טז. ״וכל חטאתם״ מבעי ליה? אלא להנאה להון מכאן ולהלאה, **לכל חטאתם**, דלא יכיל מקטרגא לשלטאה עלייהו, (ועל דא) ביומא דכפור דאיהו קנוחא דכל חובין ונקיו דלהון, בעאן ישראל לנקאה גרמייהו, ולמהך יחפי רגלין כמלאכי עלאין.

חמש ענויין, בגין לאסתייעא מחמש סטרין עלאין דיומא דכפורי אפיק לון, ואינון תרעין דיליה. ואי שתיה קא חשיב דאיהו מסטרא דיצחק, הא שית, ואף על גב דבכלל אכילה איהו, וכדין אינון שית, וענויא בתראה תשמיש המטה איהו, ובדרגא שתיתאה שכיח, ולקבליה אנן עבדין ענויא דא.

כתיב **ובעשור לחדש השביעי הזה** במדבר כט ז, וכתיב **אך בעשור לחדש** ויקרא כג כז - **בעשור** - ״בעשירי״ מבעי ליה ! מאי **בעשור**? אלא בגין דהשתא ביומא דא כל דרגין עלאין אתיין אלין על אלין, למשרי על סיהרא ולאנהרא לה, וכלהו ברזא דעשר, עד דסלקא למאה, וכד קיימא ברזא דמאה כדין כלא חד, ואקרי יום הכפורים, ועל דא בעשור, כמה דאת אמר זכור שמור, דכלהו אתיין בגין לעשרא, ולאנהרא ברזא דעשר.

אהדר האי סבא רישיה לקבליה דרבי שמעון, ואמר ליה, (רבי שמעון), הא ידענא דשאלתא תבעי בהאי בעשור לחדש השביעי, אמר ליה רבי שמעון, ודאי (ס״א דא בעשירי יאות הוא והכי הוא, אבל בעשור אמאי וכו׳), בעשור יאות הוא, אי הכי הוא אמאי סליק למאה, והא מקרא לא אתחזי אלא דסליק לשבעין, משמע דכתיב בעשור לחדש השביעי, וכד מעשרי לשביעאה עשר זמנין, הא ודאי סליק לשבעין, אמר ליה על דא אהדרנא רישא לגבך, דהא ידענא דחכימא אנת.

תא חזי תרין רזין הכא, חד דהא סיהרא חדש השביעי אקרי, ובגין כך אקרי חדש השביעי עשור, בגין דקא מנהרין לה עשר זמנין הא מאה, ותו האי מלה דקאמרת, ודאי לשבעין סליקא בהאי יומא, (ובדרגא בדשבעין איהו, ובדרגא דמאה איהו, לדרגא דמאה לאשלמא ולאנהרא), ובהאי דרגא דשבעין, דהא ביומא דא נטיל לכל עמא דישראל למידן, וכלהו קיימין בנשמתא יתיר מגופא, דהא ביומא דא ענויא דנפשא איהו ולא מגופא, כמה דאת אמר ועניתם את נפשותיכם, כי כל הנפש אשר לא תעונה, והאי יומא נטיל לכל נפשאן והוו ברשותיה, ואי לא קיימא ברזא (נ״א ברשותא) דשבעין,לית ליה רשו בנפשאן (ס״א לקיימא תמן), דקיומא דנפשאן ברזא

דף קפו עמוד א

דשבעין, כמה דאת אמר **ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו׳** תהלים צ י.

ואי תימא נפשאן דרביי דלא אשלימו לשבעין שנין, לא שלטא בהו, ודאי שלטא בהו, אבל לא בשלימו כמאן דזכי יומין סגיאין לפקודי אורייתא, ועם כל דא בכלהו שבעין שנין אזלא. ועל דא תנינן, אחד המרבה ואחד הממעיט, מאן אחד, ביחודא דשבעין שנין, מאן דאסגי ומאן דאמעיט. ועל דא ביומא דכפורי אעבר בכלהו שבעין, ואשתלים האי דרגא בכלהו, וכל נשמתין סלקין קמיה ודאין להון בדינא, וקודשא בריך הוא חייס עלייהו דישראל ביומא דא.

מאן דלא אעבר טינא מרוחיה לכפרא עליה, (ביומא דא) כד סליק צלותיה בהאי יומא, טבע בההוא אתר דאקרי רפש וטיט, ואיהו מצולות ים, ולא סליק לאתעטרא ברישא דמלכא.

ביומא דא לא אצטריך בר נש לפרשא חטאוי קמי אחרא, בגין דכמה אינון דנטלי ההיא מלה וסלקי לה לעילא, ואית סהדין בההיא מלה, ומה **משוכבת חיקך שמור פתחי פיך** מיכה ז ה, כל שכן אינון דאזלי ועייני לקטרגא לון וסהדי עליה, וכל שכן דחציפו איהו לקמי כלא, וחלול שמא דקודשא בריך הוא, ועל דא כתיב **אל תתן את פיך לחטיא את בשרך** קהלת ה ה.

(מכאן ולהלאה רזא בגוון) פתח ואמר, **החדש הזה לכם ראש חדשים וגו׳** שמות יב ב, וכי כלהו זמנין וחדשין לאו אינון דקודשא בריך הוא, (אלא חדשיכם לא כתיב), אלא החדש הזה לכם, דילי איהו אבל אנא מסרית ליה לכון, דלכון איהו באתגליא, אבל שביעאה דילי איהו ועל דא איהו בכסה ולא באתגליא.

ירחא דלכון איהו בסדורא כסדר דאתוון, אביב דאיהו אב״ג, אי״ב איהו רזא דג׳ (ס״א ואיהו אב״ג כסדרא דאתוון), אבל ירחא שביעאה דילי איהו מסופא דאתוון (ס״א תשרי), מאי טעמא, אתון מתתא לעילא, ואנא מעילא לתתא. האי דילי ברישא דירחא אנא איהו באתכסייא, בעשרה דירחא אנא איהו, בגין דאנא בחמש קדמאי, ובחמש אחרנין, ובחמש תליתאי, בקדמיתא דירחא אנא איהו, בגין חמשה יומין, בעשרה דירחא אנא איהו, בגין חמש יומין אחרנין, בחמשה עשר דירחא אנא איהו, בגין חמש תליתאי.

מאי טעמא כולי האי, בגין דכל ירחא דא מעלמא עלאה איהו, ועלמא עלאה ברזא דחמש איהו בכל זמנא וזמנא, ובגיני כך ירחא דא איהו בכסה ולא באתגליא, בגין דעלמא עלאה בכסה איהו, וכל מלוי באתכסייא, וירחא דא דקודשא בריך הוא איהו בלחודוי.

כיון דמטא יומא דחמיסר, כדין גילויא איהו בחדתותא דסיהרא, וסיהרא אשתלימת ואתנהירת מאימא עלאה, וקיימא לאנהרא לתתאי, מגו נהורא דלעילא, ועל דא אקרי ראשון, כמה דאת אמר **ולקחתם לכם ביום הראשון** ויקרא כג מ, עד השתא קיימי כלהו יומין ברזא עלאה, מכאן נחתין לרזא תתאה.

תא חזי, מיומא עלאה הוו אלין יומין קדמאין, רזא דעלמא עלאה, מאן דאין דינא דעלמא, דהא דינא לא אשתכח בהאי עלמא אלא מדינא תתאה רזא ישעיה נד ה דאלה״י כל הארץ יקרא, דאי תימא דינא דעלמא דאין לעילא, אי הכי לא אתקרי עלמא דחירו, עלמא דנהירו דכל עלמין, עלמא דכל חיין, עלמא דכל חיר.

ואי תימא מדינא דיצחק, אי איהו אתער דינא לגבי האי עלמא, לא יכלין כל עלמא למסבל, דההוא אשא תקיפא עלאה לא אית מאן דסביל ליה, אלא אשא דלתתא, דאיהו אשא דסביל אשא. אלא כמה דעלמא דא עלמא תתאה דכלהו עלמין, הכי נמי כל דינוי מעלמא תתאה, דאלהי״ם שופט, ודא אקרי דינא עלאה על האי עלמא, ובגין דאיהו דרגא שביעאה, לא גזיר גזרה על בר נש אלא מעשרין שנין ולעילא.

אשגח האי סבא ברבי שמעון, וחמא ליה דזלגין עינוי דמעין, אמר רבי שמעון, אי היא שביעאה, אמאי

דף קפו עמוד ב

מעשרין שנין ולעילא, אמר ליה, זכאה מאן דמליל על אודנין דשמעין.

תא חזי, בי דינא דלתתא בארעא לא גזרין דינא על בר נש עד תליסר שנין, מאי טעמא, בגין דשבקין שבע שנין לשביעאה, אלה״י כל הארץ יקרא,, ולית רשו לבר נש באינון שבע, ואינון שבע לא שראן אלא על תליסר דלתתא (בארעא), דאינון כורסייא לגביה, ובגין כך כל גזרין וכל דינין דלתתא, מאינון

שבע שנין דלתתא כללא דעשרין שנין איהו.

ודינא דעלמא בראש השנה, על ידא דהאי דרגא איהו, דאיהו ממש קיימא בדינא על בנוי בהאי עלמא, בגין לאתדכאה לגבי עלמא עלאה, בגין דלית ליה סיוע לסלקא ולאתדכאה, אלא מגו תתאי.

וכד ישראל אינון בחמיסר יומין, כדין נטיל לבנוי לפרשא גדפוי עלייהו, ולמחדי עמהון, ועל דא כתיב ולקחתם לכם ביום הראשון, פרי, דא איהו אילנא דאקרי עץ פרי, ואשתכח ביה פרי.

עץ הדר - כמה דאת אמר **הוד והדר לפניו** תהלים צו ו. מאי טעמא אקרי הדר, ומאן איהו הדר? אלא דא צדיק. אמאי אקרי **הדר** - והא אתר טמירא איהו דלית ליה גלויא, וצריכא לאתכסייא תדיר, ולית הדר אלא מאן דאתגלייא ואתחזי? אלא אף על גב דאיהו דרגא טמירא - הדורא איהו דכל גופא, ולא אשתכח הדורא לגופא אלא ביה.

מאי טעמא? מאן דלית עמיה האי דרגא - לית ביה הדורא למיעל בבני נשא; קלא לאו עמיה בדבורא (ס״א כדכורא), והדורא (ס״א ודבורא) דקלא אתפסק מניה, דיקנא והדורא דדיקנא לאו עמיה. ואף על גב דאתכסייא ההוא דרגא - כל הדורא דגופא ביה תליא. ואתכסי ואתגלייא. ובגין כך **עץ הדר**, איהו עץ דכל הדורא דגופא ביה תליא, ודא איהו **עץ עושה פרי** בראשית א יב.

כפת תמרים, הכא אתכלילת אתתא בבעלה בלא פרודא, כפות תמרים כחדא, וענף עץ עבות תלתא, ועלין דיליה, דא בסטרא דא, ודא בסטרא דא, וחד דשליט עלייהו, וערבי נחל תרין, דלית להו ריחא וטעמא, כשוקין בבני נשא, (ובגין כך) לולב נטיל כלהו, כחוטא דשדרה קיימא דגופא, ומה דנפיק לבר טפח, הכי הוא, בגין לאשלמא, ולאפקא כלא, ולשמשא כדקא חזי, (ובגין כך) בהני זינין בעי בר נש לאתחזאה קמי קודשא בריך הוא.

עלין וטרפין דהני תמרים, אינון כל שאר חילין, דאתאחדן באינון כנויין דקודשא בריך הוא אקרי בהון, בגין דבעינן (ס״א לאתחדתא) לתתא כגוונא דלעילא, דלית לך מלה בעלמא דלא אית לה דוגמא לעילא, כגוונא דלעילא הכי אית לתתא.

ובעו ישראל לאתאחדא ברזא דא דמהימנותא קמי קודשא בריך הוא, כתיב **בסכת תשבו שבעת ימים** ויקרא כג מב, דא הוא רזא דמהימנותא, והאי קרא על עלמא עלאה אתמר, והכי תנינן, כד אתברי עלמא אתמר האי קרא.

כד שרא חכמה לנפקא, מאתר דלא ידיע ולא אתחזי, כדין נפיק חד משחתא ובטש. וההיא חכמתא עלאה נציץ ואתפשט לכל סטרין, ברזא דמשכנא עלאה, וההוא משכנא עלאה אפיק שית סטרין, וכדין ההוא נציצו דמשחתא נהיר לכלא, ואמר בסכת תשבו שבעת ימים, מאן סכת חסר ו׳, דא משכנא תתאה, דאיהו כעששיתא לאחזאה לכל נהורין, וכדין אמר בסכת תשבו שבעת ימים, מאן שבעת ימים, מעלמא עלאה לתתאה, דכלהו קיימי בקיומא, לאנהרא להאי סכת, ומאן איהי, דא **סכת דוד הנופלת** עמוס ט יא, סכת שלום.

ובעי עמא קדישא למיתב תחות צלהא ברזא דמהימנותא, ומאן דיתיב בצלא דא, יתיב באינון יומין עלאין, ועל דא כלהו בסכת בסכת, וחד בסוכות שלים, חד שלים, לאחזאה, דמאן דיתיב בצלא דא, יתיב באינון יומין עלאין לעילא, דקיימין על האי תתאה, לאנהרא ליה, לחפיא עליה, ולאגנא ליה, בשעתא דאצטריך.

ותו, כלהו אקרון סכות בשלימו, וכתיב סכת חסר, דא עלמא תתאה דבעא בהני שבע יומין

דף קפז עמוד א

קדישין, למיזן לשאר ממנן רברבן דעמין, בעוד דאיהי נטלא חדוה בבעלה, ולא יקטרגון חדוותא, בגין דיתערבבון (ס״א דיתעדנון) בההוא מזונא, קרבנין דלהון סגיאין יתיר משאר יומין, בגין דיתעסקון בהו ולא יתערבון לבתר בחדוה דישראל, ומאן חדוה דישראל דא יומא תמינאה דעצרת.

ותא חזי בעוד דאינון שאר ממנן חדאן, ואכלין בההוא מזונא דמתקני לון ישראל, אינון מתקני כורסייא לקודשא בריך הוא מתתא, ולסלקא ליה לעילא, באינון זינין, ובחדוה, ובהלולא, ולאקפא מדבחא, כדין איהי סלקא ונטלא ברכאן וחדוה בבעלה.

ושאר חיוון רברבן ממנן דעמין, אכלן ומדקן ורפסן ואתזנו, ואיהי נקטא נפשאן בענוגין לעילא כמה דאתמר, כיון דנחתא והא נקטא כל ברכאן וכל קדושין וכל ענוגין, וישראל כל הני שבעה יומין הוו משכין לה באינון עובדין דקא עבדין, ומקרבין בהדה, כדין נחתא לקרבא בבנהא, ולמחדי לון יומא

חד, וההוא יומא איהו יומא תמינאה, בגין דכל שבע יומין אחרנין בהדה, ועל דא איהו תמינאה, ותמניא יומין כחדא, ובגין כך אקרי עצרת, כנישין, כנישין כלהו בהאי יומא, ואקרי שמיני, ולית שמיני אלא מגו שבעה.

כתיב **יהי שם יהו״ה מבורך** איוב א כא - מאי **מבורך**? (אלא כלא ידעי), אבל רזא חדא ידע חד מחברנא במדברא, אחזיאו ליה בחלמא, ורבי יצחק כפתורא שמיה, מאי מברך, שירותא קשה וסופיה רך, מ״ב קשה ודינא איהו ודאי, (ולבתר רך), כגוונא דא יומא דראש השנה מ״ב, דהא במ״ב (וברזא דמ״ב) אתוון אתברי עלמא, ועל דא אתברי בדינא, לבתר רך, ועל דא תנינן כל שירותין קשין וסופא דלהון רכין, (ס״א דהא במ״ב וברזא דמ״ב אתוון אתברי עלמא, ועל דא אתברי בדינא, לבתר רך, כגוונא דא) ביומא דראש השנה מ״ב קשה בדינא, ביומא דעצרת רך בחדוה.

תא חזי מה בין דינא עלאה להאי דינא, דינא עלאה שירותא וסופא קשה, ולית מאן דיקום ביה, וכל מה דאזיל אתתקף, ובתר דשארי לא סליק מניה, עד דאכיל ושצי כלא דלא אשתאר כלום, אבל דינא אחרא דתתא, שירותא קשה, וכל מה דאזיל אתחלש, עד דנהיר אנפין, כגוונא (ס״א דא דינא דנוקבא) דנוקבא דחלש חילהא.

אימתי אתער דינא דלעילא למשרי על עלמא, ביומא דטופנא, ועל דא לא אשתאר כלום בעלמא, בר ההוא תבותא דנח, דאיהי כגוונא עלאה דסביל להההוא תוקפא, ואי לאו דזמין קודשא בריך הוא ואשתכח ברחמי על עלמא, כל עלמא אתאביד, דכתיב **יהו״ה למבול ישב** תהלים כט י. ועל דא לא שריא דינא דלעילא על עלמא, דלא יכיל עלמא למסבל ליה אפילו רגעא חדא.

אדהכי הוה רבי שמעון בכי וחדי, זקפו עיינין וחמו חמשה מאינון פרושים, דהוו אזלי אבתריה למתבע ליה, קמו, אמר רבי שמעון מכאן ולהלאה מה שמך, אמר נהוראי סבא, בגין דנהוראי אחרא אית גבן, אזלו רבי שמעון ואינון חברייא עמיה תלת מילין, אמר רבי שמעון לאינון אחרנין מה ארחא דא גבייכו, אמרו, למתבע ליה להאי סבא, דמימוי אנן שתאן במדברא, אתא רבי שמעון ונשקיה, אמר ליה נהוראי שמך, ונהורא אנת, ונהורא עמך שרי.

פתח רבי שמעון ואמר, **הוא גלא עמיקתא ומסתרתא ידע מה בחשוכא ונהורא עמה שרא** דניאל ב כב. **הוא גלא עמיקתא ומסתרתא** - קודשא בריך הוא גלי עמיקתא ומסתרתא, דכל עמיקין סתימין עלאין איהו גלי לון, ומאי טעמא גלי לון? בגין **דידע מה בחשוכא** - דאלמלא חשוכא לא אתידע נהורא, ואיהו ידע מה בחשוכא. ובגין כך **גלי עמיקתא ומסתרתא** - דאי לאו חשוכא לא יתגליין עמיקין ומסתרתן.

ונהורא עמה שרא - מאן נהורא? דא נהורא

דף קפז עמוד ב

דאתגלייא מגו חשוכא, ואנן מגו חשוכא דהוה במדברא, אתגלי לן נהורא דא, רחמנא ישרי עמך נהורא, בעלמא דין ובעלמא דאתי.

אזלי רבי שמעון וחברייא אלין תלת מילין אבתריה, אמר ליה אמאי לא אזלי אלין עמך כקדמיתא, אמר ליה, לא בעינא לאטרחא לבר נש עמי, השתא דאתו נזיל כחדא, אזלו, ורבי שמעון אזל לארחיה, אמר רבי אבא, הא אנן ידענא שמיה, ואיהו לא ידע שמיה דמר, אמר ליה מניה ידענא דלא לאתחזאה:

ברוך ה׳ לעולם אמן ואמן: